

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Jitkou Zavřelovou ve věci žalobce: **O. R.**, státní příslušník Ukrajiny, bytem X, zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům z. s., se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2016, č. j. OAM-896/ZA-ZA05-LE23-2015,

t a k t o :

- I. Žaloba se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou, podanou poštovní přepravě dne 14. 12. 2016 a Krajskému soudu v Praze doručenou dne 16. 12. 2016, domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), žalobci neuděluje.

Žalobce v žalobě namítl nezákonnost napadeného rozhodnutí, a to pro porušení § 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 3 a 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

Ve včas podaném doplnění žaloby pak zástupce žalobce uvedl, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, jestliže neposoudil otázku žalobcova pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce v průběhu řízení o mezinárodní ochraně uvedl, že na něj byl vyvíjen trvalý nátlak, aby ukončil svou politickou činnost (aktivní podporu politika K. Ž.

a žalobcovu vlastní zamýšlenou kandidaturu do místní rady), a to i poté, co se obrátil na policii. Žalobce byl v této souvislosti i fyzicky napaden a útočníci přitom jasně dali najevo souvislost napadení s jeho kandidaturou, např. tím, že mu při útoku vyhrožovali, že pokud neukončí své politické aktivity, zabijí jeho i jeho rodinu. Nelze proto souhlasit s žalovaným, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o azylově relevantním pronásledování. Žalobcovy aktivity je nesporně možno subsumovat pod § 12 písm. a) zákona o azylu (uplatňování politických svobod) a též pod písm. b) téhož paragrafu (zastávání politických postojů). Podle příručky UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků je třeba pojem „politický názor“ chápat široce, a to tak, že má žalobce obavu z pronásledování kvůli názorům jím zastávaným nebo jemu připisovaným. Není rozhodné, že žalobce není členem politické strany ani organizace.

Dále žalobce uvádí, že závěr žalovaného, že využil možnosti vnitřního přesídlení (přestěhování ke tchánovi a tchýni) a poté útoky na něj a jeho rodinu ustaly, není pravdivý. Ke svým rodičům se přestěhovala pouze žalobcova žena. Žalobce zůstal doma, a pokud mu v té době nikdo nevyhrožoval, bylo tomu tak proto, že nechodil do práce ani na veřejnost a pouze v tichosti vyřizoval potřebné pro odjezd ze země.

Žalobce dále poukazuje na to, že ač je výčet dokumentů, z nichž žalovaný pro účely posouzení situace na Ukrajině vycházel, značně obsáhlý, žalovaný se odvolává pouze na jednu stručnou notu českého zastupitelského úřadu (zpráva Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP), z níž opakovaně cituje. Je tak možné se domnívat, že žalovaný vycházel pouze (resp. zejména) z této jedné zprávy: v opačném případě by citoval i zprávy jiné a pravděpodobně by nedošel k závěru, že na Ukrajině k pronásledování z azylově relevantních důvodů nedochází. Pokud žalovaný vycházel i z ostatních zpráv, měl být konkrétní, aby i žalobce mohl v průběhu řízení reagovat konkrétně na jednotlivé závěry založené na těchto zprávách. Zprávy jsou také neaktuální (jediná citovaná zpráva je starší, než dva roky).

Konečně žalobce uvádí, že žalovaný v napadeném rozhodnutí sice konstatuje, že žadatel neuvedl a ani správní orgán nezjistil důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14 zákona o azylu, avšak nijak toto konstatování neodůvodňuje.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvádí, že s tvrzenou nezákonností napadeného rozhodnutí nesouhlasí. V první řadě podotýká, že žalobce se na policii se svými obavami obrátil pouze jednou a přestože zjistil, že postup policie není efektivní, neobrátil se se stížností na prokuraturu nebo na útvar vnitřní kontroly policejního okrsku. Žalobce tedy vycestoval, aniž by využil dostupné prostředky ochrany dostupné v zemi původu. V dané situaci tedy nelze mít za to, že mu Ukrajina neposkytla dostatečnou ochranu, přičemž tento závěr vyplývá i z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu.

Dále žalovaný uvádí, že zpráva Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, již žalobce považuje za nedostatečnou, je legitimně získanou informací z důvěryhodného zdroje. Jde-li o její neaktuálnost, žalobce neuvedl žádnou konkrétní okolnost, která se měla od doby vypracování zprávy změnit. Ostatně o přiměřené aktuálnosti této zprávy svědčí i fakt, že na ni Nejvyšší správní soud sám odkazuje v aktuálních usneseních. Žalobce se s podklady seznámil 24. 11. 2015 a vyjádřit se k nim tedy mohl.

Pokud jde o námitku, že se v napadeném rozhodnutí mylně uvádí, že žalobce našel útočiště u svého tchána a tchýně, podotýká žalovaný, že to vyplývá z vyjádření žalobce při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany z 19. 10. 2015. Žalovaný z této informace vycházel, protože žalobce byl poučen o povinnosti uvádět pravdivé a úplné údaje. Nicméně

i pokud by žalobce v té době žil jinde, než u rodičů své ženy, nesporným faktem zůstává, že výhrůžky v té době ustaly.

Dále žalovaný konstatuje, že jde-li o námitku, že se dostatečně nezabýval otázkou doplňkové ochrany, zabýval se tím podrobně na straně 14 napadeného rozhodnutí, přičemž vzal v úvahu zejména to, že v Poltavské oblasti, kde žalobce žil, nepanuje zhoršená bezpečnostní situace. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.

Žalobce v replice opakuje námitky vznesené v žalobě a uvádí, že nespochybňuje zprávu Ministerstva zahraničních věcí z 1. 8. 2014, nýbrž pouze to, že žalovaný zřejmě vycházel pouze z ní. To, že mimoto předložil i seznam jiných zpráv (aniž by uvedl, jaké konkrétní závěry z nich učinil) nelze považovat za zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nadto v zemi, kde se situace i denně dynamicky mění. Žalobce na pouhý seznam také nemohl kvalifikovaně reagovat. Ostatně kriticky se obecně ke způsobu, jakým žalovaný pracuje s informacemi, vyjádřil i Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 9. 1. 2017, č. j. 33 Az 3/2016 – 34.

Žalobce dále uvádí, že jde-li o neposkytnutí ochrany ze strany Ukrajiny, cituje žalovaný nepřiléhavou judikaturu. Žalobce se na policii obrátil, a to, že se jeho případem odmítli zabývat, podlomilo jeho důvěru k orgánům státu; z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, pak plyne, že se žadatel nemusí obracet na státní orgány, pokud je zjevné, že nejsou ochotny či schopny mu poskytnout ochranu. Zprávy z Ukrajiny (na které v replice odkazuje) přitom popisují korupční chování policie a dalších státních orgánů, případně naprostou nefunkčnost některých soudů (mj. v Poltavské oblasti).

Dále žalobce uvádí, že žalovaný pochybil, jestliže uzavřel, že výhrůžky ustaly poté, co se žalobce začal skrývat. Po žalobci i jeho ženě totiž stále útočníci pátrali, a pokud na něj neútočili, bylo to proto, že se skrýval, nestýkal se s lidmi, přestal chodit do zaměstnání a zahodil SIM kartu ze svého telefonu. Závěrem žalobce poukazuje na zásadu „*v pochybnostech ve prospěch žadatele*“ vyjádřenou mj. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89.

Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany 13. 10. 2015 v příjímacím středisku. V žádosti dne 19. 10. 2015 uvedl, že pochází z Ukrajiny z města X (dříve Komsomolsk, Poltavská oblast), kde má ženu a dvě děti. Není členem politické strany ani organizace, ale od roku 2011 pracoval pro politika K. Ž. (poslance ukrajinského parlamentu), později chtěl sám kandidovat do městské rady, pak mu v té souvislosti začali vyhrožovat smrtí a také obdržel povolávací rozkaz do armády. Žalobce se bojí o svůj život a život své rodiny, proto by rád žil s rodinou v České republice v domě své matky, která zde má legální pobyt, a našel si zde práci. Týž den proběhl s žalobcem pohovor, v němž uvedl, že na Ukrajině je veřejná moc propojena s mafií. V souvislosti s žalobcovou agitací pro K. Ž. jej neznámí lidé průběžně telefonicky zastrašovali zhruba od roku 2014. Dne 3. 8. 2015 jej zbilily osoby v policejních uniformách. Po několika dnech jej hledali i doma, kde hrubě jednali s jeho manželkou. Pak následovaly v průběhu srpna 2015 telefonické výhrůžky a výzvy, aby žalobce skončil s politikou; poslední telefonát tohoto typu proběhl začátkem září téhož roku. Na policii byl jednou a nepomohli mu, naopak si řekli o úplatek. Žalobce pochopil, že je to ztráta času a policii už nekontaktoval. Poté se žalobce ukryl u tchána s tchýní a začal zařizovat odjezd ze země. Pochází z malého města, kde se není možné ukrýt. Stěhování by nic nevyřešilo, neboť by se žalobce musel v novém bydlišti úřadům přihlásit. Žalobce vyjádřil obavy, že po jeho případném návratu na Ukrajinu by výhrůžky pokračovaly a by mohl být i zabit.

Dne 24. 11. 2015 byl žadatel seznámen s podklady pro vydání rozhodnutí, k nimž uvedl, že informace z roku 2014 považuje za zastaralé. Dále nesouhlasí s tím, že existuje možnost vnitřního přesídlení, bez nutnosti registrace v novém bydlišti, a možnost podat stížnost na postup policie – tyto možnosti existují pouze na papíře, ale skutečnost je jiná. Napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 14. 11. 2016; žalobce s ním byl seznámen 1. 12. 2016.

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů a rozhodl o ní bez nařízení jednání, protože účastníci řízení s takovým postupem vyjádřili souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Soud vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí.

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „přijímací směrnice“), vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 přijímací směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 přijímací směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 13. 10. 2015, dopadá na toto řízení, včetně přezkumného řízení soudního, směrnice 2013/32/EU. Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neuplatní.

Z čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU podle názoru soudu tedy plyne, že soud při svém rozhodování vychází ze skutkového i právního stavu, který tu je ke dni jeho rozhodování. Může tedy jít o stav jiný, než který byl rozhodný pro soudem přezkoumávané úvahy žalovaného. I za přímé aplikace čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU ve vztahu k možnosti uplatňovat nové skutečnosti, platí, že, lze vznášet pouze takové, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem. Tuto úvahu soud opírá o požadavek, aby se hlavní těžiště rozhodování o mezinárodní ochraně nacházelo v prvním stupni, tj. před žalovaným, který plyne například z bodu 16 preambule směrnice 2013/32/EU, podle něhož *„je důležité, aby rozhodnutí o všech žádostech o mezinárodní ochranu byla přijímána na základě skutkových okolností a v prvním stupni orgány, jejichž pracovníci mají patřičné znalosti nebo jejichž pracovníkům bylo poskytnuto potřebné školení v oblasti mezinárodní ochrany“* nebo z bodu 22 preambule, podle jehož první věty *„v zájmu členských států i žadatelů je rovněž zajistit, aby potřeba mezinárodní ochrany byla správně rozpoznána již v prvním stupni“*. Tento závěr podle názoru soudu nic neubírá na tom, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu ve věci mezinárodní ochrany je účinným opravným prostředkem ve smyslu čl. 46 směrnice 2013/32/EU, neboť má (či jí lze přiznat) odkladný účinek a přezkoumává veškeré skutkové i právní závěry správního orgánu. K této otázce se již vyjádřil také Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, vedl, že *„[p]ovinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržitého vyličení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“*

Žalobce v žalobě uvádí, že žalovaný vyšel z nepravdivé informace, že se žalobce před svým odjezdem skrýval u tchána s tchyní. Ve skutečnosti tomu nebylo, neboť se tam ukryla pouze jeho žena a žalobce bydlel ve svém bytě. Soud konstatuje, že do protokolu dne

19. 10. 2015 žalobce výslovně uvedl: „... nebydlel jsem v našem bytě.“ „Kdy jste váš byt opustil?“ „Myslím, že v září. Bydlel jsem u tchána s tchyní.“ Vyjádření obsažené v žalobě je tedy novou skutečností, o níž však nelze říci, že ji žalobce nemohl bez své viny uplatnit už v průběhu správního řízení. Soud proto uvádí, že k této nové skutečnosti nepřihlížel.

Obecná tvrzení žalobce, že byly v řízení porušeny § 2 odst. 4 správního řádu, § 14 zákona o azylu, čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání nepovažuje soud za žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. *„Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylicit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobkyně odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti“* (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená obecná tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

Řádným žalobním bodem žalobce namítá, že žalovaný nesprávně vyhodnotil jeho počínání na Ukrajině, jestliže je nepodřadil pod pojem „uplatňování politických svobod“ [§ 12 písm. a) zákona o azylu], resp. alespoň pod „zastávání politických postojů“ [§ 12 písm. b) zákona o azylu]. Jde-li o uplatňování politických svobod, z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67, vyplývá, že pod tento pojem spadají politická práva z hlavy druhé, dílu druhého Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), neboť ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu je promítnutím čl. 43 Ústavy České republiky na zákonné úrovni. Žalobcovu agitaci ve prospěch konkrétního kandidáta lze nesporně považovat za výraz svobody projevu (čl. 17 Listiny), který je úzce spojen i s volebním právem, jakkoli samotná předvolební agitace není výkonem pasivního či aktivního volebního práva v úzkém slova smyslu (lze si totiž jen obtížně představit svobodnou politickou soutěž v situaci, v níž by pro některé kandidáty nebylo vůbec možno agitovat), žalobcova vlastní zamýšlená kandidatura je pak projevem pasivního volebního práva (čl. 21 Listiny). Nelze tedy rozhodně mít za to, jak uvádí žalovaný, že žalobce žádné relevantní skutečnosti ve vztahu k tomuto ustanovení neuvedl: do protokolu dne 19. 10. 2015 popsal, že jezdil na různá shromáždění, kde vystupoval a propagoval K. Ž., rozdával jeho jménem potraviny a jiné dary a posléze dokonce sám zvažoval vlastní kandidaturu do městské rady. Soud proto uzavírá, že žalovaný nesprávně posoudil žalobcovo jednání v intencích § 12 písm. a) zákona o azylu. Tato námitka je důvodná.

Jde-li o zastávání politických postojů jakožto jednoho z definičních znaků pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu, je třeba (podle již zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67) vyjít z čl. 10 odst. 1 písm. e)

směrnice 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Podle tohoto článku zahrnuje pojem politických názorů *„zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotyčných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.“* Jde tak o politické postoje, které jsou v opozici vůči postojům osob, které žadatele pronásledují, a to nejen jde-li o názory, které žadatel skutečně zastává, nýbrž i ty, které mu pronásledovatelé připisují. Pod tento pojem tak lze podřadit agitaci pro jiného politika i vlastní kandidaturu. I pomocí logického argumentu *a maiori ad minus* lze dovodit, že je-li tato žalobcová činnost realizací politických svobod, bude též i projevem politických postojů. I zde je tedy třeba přisvědčit žalobcově námitce, že žalovaný pochybil, jestliže jeho činnost nezahrnul pod § 12 písm. b) zákona o azylu.

Soud však připomíná, že pro udělení azylu podle písm. a) i b) § 12 zákona o azylu je třeba kumulativně splnit následující podmínky: 1) pronásledování [resp. podle písm. b) odůvodněný strach z něj], 2) uplatňování politických práv a svobod [resp. podle písm. b) zastávání určitých politických názorů], 3) příčinná souvislost mezi pronásledováním a azylově relevantním důvodem k pronásledování a 4) selhání vnitrostátní ochrany [vyčerpání vnitrostátních prostředků ochrany, využití možnosti vnitřního přesídlení]. Jestliže není byt' jen jedna z těchto podmínek naplněna, nelze azyl podle § 12 zákona o azylu udělit. Jde-li o otázku vyčerpání možností vnitrostátní ochrany, žalobce uvedl, že napadení a telefonické obtěžování na policii nahlásil pouze jednou a poté, co si policista řekl o úplatek, aniž by pro ochranu žalobcových práv cokoli podnikl, vyhodnotil žalobce další kontakty s policií jako zbytečné. Přístup policie v kontextu obecně panujícího korupčního prostředí na Ukrajině podlomil žalobcovu důvěru v orgány státu. Soud konstatuje, že žalovaný správně vyhodnotil, že žalobce vnitrostátní možnosti ochrany nevyčerpal (nepodal stížnost, nepokusil se věc nahlásit znovu, popř. na jiné policejní stanici). Na nutnosti vyčerpání vnitrostátních možností ochrany není třeba trvat, jestliže žadatel tvrdí, nebo v řízení vyjde najevo okolnost, z níž by vyplývalo, proč se na orgány veřejné moci z objektivních příčin obrátit nemůže: například účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících způsobení vážné újmy v zemi žadatele vůbec neexistuje, žadatel ke státním orgánům nemá z nějakého důvodu vůbec přístup, nebo z jiného důvodu vyplývajícího ze specifického postavení žadatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 50/2008 ze dne 31. 10. 2008). Žalobce však nic takového netvrdil ani to v řízení nevyšlo najevo. Argumentuje-li žalobce tím, že na Ukrajině panuje v některých odvětvích korupční prostředí, existuje toto prostředí zřejmě pro všechny obyvatele stejně; resp. žalobce netvrdil nic o tom, že by důvodem žádosti o úplatek byla nějaká žalobcová specifická vlastnost, a přístup policie k němu by tedy byl diskriminační.

Jde-li o žalobcovo tvrzení, že se po jedné bezúčelné návštěvě na policii zhroutila jeho důvěra v ukrajinské státní orgány, považuje soud takovou reakci za přecitlivělou. Jakkoli je taková zkušenost nesporně značně nepříjemná, není bez dalšího způsobila absolutně podkopat důvěru žalobce ve všechny státní orgány. I např. ze zprávy Rady Evropy ze dne 9. 1. 2017, o fungování demokratických institucí, na niž v replice žalobce odkazuje, vyplývá, že i když je korupce na Ukrajině (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1484039932_the-functioning-of-democratic-institutions-in-ukraine.pdf) rozšířená, nelze považovat každého veřejného činitele z povahy věci za zkorumpovaného. Nutno dodat, že ani sám žalobce žádné další konkrétní negativní zkušenosti s korupcí neuvádí, ačkoli popsal, že v září 2015 vyřizoval cestovní doklady a víza pro celou rodinu. Žalobce se tedy mohl pokusit věc nahlásit znovu na jiné policejní

stanici, případně i na téže policejní stanici jinému policistovi a případně podat na postup policie stížnost. Soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že přestože žalovaný nesprávně vyhodnotil povahu žalobcových aktivit na Ukrajině, nepochybil, jestliže žalobci neudělil azyl podle § 12 zákona o azylu, neboť žalobce nevyužil vnitrostátní možnosti ochrany. Tuto námitku považuje tedy soud za nedůvodnou.

Dále žalobce namítá, že žalovaný nekorektně pracuje s informacemi: z 13 dokumentů, které byly podklady pro rozhodnutí a které jsou založeny ve správním spise, cituje jen některé, a to velmi výběrově. Některé informace jsou nadto až dva roky staré. Soudu je z jeho činnosti známo, že z těchto zpráv vychází žalovaný opakovaně v případech žadatelů o mezinárodní ochranu původem z Ukrajiny. Vesměs se jedná o zprávy z důvěryhodných zdrojů, a to buď od českého Ministerstva zahraničních věcí, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, nebo od renomovaných mezinárodních nevládních organizací. Jde-li o aktuálnost těchto zpráv, soud připomíná, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v listopadu 2016. Zastaralost zpráv pak nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové informace uplynul určitý čas; zastaralá je taková zpráva, která obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace, jíž zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změnila situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden a pokud je situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let. Tvrdí-li tedy žalobce, že se jedná o zastaralé informace, je také třeba, aby uvedl, z čeho tak usuzuje, přičemž se nelze spokojit s obecným tvrzením, že se situace na Ukrajině dramaticky mění každý den. Z informací Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, ze dne 16. 4. 2014, č. j. 98524/2014-LPTP, ze dne 21. 5. 2015, č. j. 98848/2015-LPTP a ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, lze označit za zastaralou toliko informaci ze dne 16. 4. 2014, č. j. 98524/2014-LPTP, která podává zprávu o situaci na Ukrajině ke dni 27. 2. 2014. Ostatní zmiňované zprávy Ministerstva zahraničních věcí popisují z větší části ukrajinskou právní úpravu v oblasti vojenské služby a jejího odpírání, možnost vnitřního přesídlení, možnost bránit se proti trestné činnosti a podat stížnost na postup státních orgánů a postavení neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti. Nemělo by smysl po žalovaném požadovat opatřování aktuálních zpráv v případě, že se právní předpisy v těchto oblastech nezměnily. Nic takového v řízení nevyplývalo a ani to žadatel při vyjádření k podkladům netvrdil. Závěrem soud podotýká, že žalobcovou výhradou k zastaralosti informací (vznesenou dne 14. 11. 2015 při seznámení s podklady) se žalovaný zabýval na straně 8 napadeného rozhodnutí, přičemž užil stejnou argumentaci, jako soud v tomto odstavci.

Jde-li o informace od mezinárodních nevládních organizací (informaci Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 26. 10. 2015 ze září 2015 o posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3, zprávu Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 1. 6. 2015 z 16. února až 15. května 2015 o stavu lidských práv na Ukrajině, zprávu organizace Freedom House ze dne 28. 1. 2015 Svoboda ve světě – Ukrajina, výroční zprávu organizace Human Rights Watch 2015 ze dne 29. 1. 2015, Výroční zprávu organizace Amnesty International 2014/2015 ze dne 25. 2. 2015 a zprávu organizace Amnesty International Trest smrti z dubna 2015), je soudu známo, že řada organizací vydává zprávy o stavu lidských práv zpravidla jednou ročně. Použit při rozhodování v roce 2016 zprávy z roku 2015 je tedy přiměřeně aktuální, i s ohledem na to, že zprávy z roku 2016 v době vydání napadeného rozhodnutí zřejmě nebyly ještě k dispozici.

Při hodnocení způsobu, jakým žalovaný pracuje s podklady, je třeba na věc pohlížet optikou přiměřenosti. Lze souhlasit s žalobcem v tom, že není optimální, pokud by žalovaný vložil do správního spisu svazek podkladů a z některých z nich by poté pro potřeby dané věci

vůbec nevycházel, případně by byly zcela nesouvisející. Současné však není možno přitakat žalobcem naznačovanému závěru, že je povinností žalovaného z každé zprávy vložené do správního spisu v napadeném rozhodnutí citovat. I ty zprávy, z nichž žalovaný žádný konkrétní poznatek či údaj do napadeného rozhodnutí nepřevzme, pomáhají žalovanému (a posléze i soudu) získat představu o celkovém obrazu situace na Ukrajině. Tento celkový obraz svědčí zejména o tom, že hodnocení situace na Ukrajině se velmi liší podle toho, zda žadatel pochází z území, která nejsou pod kontrolou ukrajinské vlády (Luhanská a Doněcká oblast kontrolované povstalci, resp. Krym okupovaný Ruskem) nebo z území pod kontrolou ukrajinské vlády (ostatní části země). V oblastech kontrolovaných povstalci podle zpráv nevládních organizací k zásadnímu porušování lidských práv dochází, avšak ve zbytku země je situace stabilizovaná a jde-li o problémy s fungováním nezávislých soudů či jiných orgánů státu, které popisuje jak zpráva Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 1. 6. 2015 z 16. února až 15. května 2015 o stavu lidských práv na Ukrajině, tak i zdroje uváděné žalobcem v replice (tj. zpráva Rady Evropy ze dne 9. 1. 2017, Doc. 14227: The functioning of democratic institutions in Ukraine, dostupná například na http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1484039932_the-functioning-of-democratic-institutions-in-ukraine.pdf, nebo zpráva Freedom House: Freedom of the Press 2014 - Ukraine, ze dne 1. 5. 2014, dostupná například na http://www.ecoi.net/local_link/286142/403823_en.html, či dále zpráva Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 1. 6. 2015 z 16. srpna až 15. listopadu 2015 o stavu lidských práv na Ukrajině, dostupná například na http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1481709471_uareport16th-en.pdf) jsou možná strukturální, avšak nevyznačuje se jimi každá jedna úřední osoba.

Nadto nelze pominout významné reformní změny, které byly zahájeny po změně politického režimu v zemi původu. Výsledky, kterých již reálně bylo dosaženo (zavedení zvláštního bezpečnostního sboru označovaného jako „policie“, jenž působí v ulicích měst za účelem udržování bezpečnosti a pořádku, upořádání zprofanovaného původního bezpečnostního sboru označovaného jako „milice“), jsou přitom hodnoceny vysoce pozitivně. Této skutečnosti by si měl žalobce vědom, pakliže by zohlednil nejaktuálnější zprávu týkající se této otázky, která je k dispozici, a to zprávu francouzské OFPRA z května 2017 z pozorovací mise uskutečněné na Ukrajině (dostupná v anglickém jazyce na: https://www.ofpra.gouv.fr/sites/default/files/atoms/files/rapport_mission_ukr_mai_2017_v2.pdf)

Soud konstatuje, že žalobce uvádí v žalobě pouze obecné námitky k práci s informacemi a neuvádí žádné konkrétní argumenty nebo skutečnosti, které by odůvodňovaly jeho tvrzení o zastaralosti, neaktuálnosti nebo nepravdivosti podkladů. V replice pak podrobněji argumentuje zprávami o tom, že i v Poltavské oblasti se projevuje konflikt na východě země, a to střelbou či zadržením civilistů (žalobce odkazuje na informace plynoucí ze zpravodajského serveru <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/339985-navzdory-primeri-se-na-ukrajine-bojuje.html>, a ze zprávy zpracované International Partnership for Human Rights společně s Norwegian Helsinki Committee and Ukrainian Helsinki Human Rights Union dostupné na http://nhc.no/filestore/Publikasjoner/Rapporter/2016/Joint-report-on-cross-border-shelling-June-2016_Ukraine.pdf). Dále žalobce argumentuje zprávami o rozšířené korupci a problematickém fungování státních orgánů včetně soudů (rozebráno výše). Soud k tomu však podotýká, že pro řízení udělení mezinárodní ochrany nejsou primárním zdrojem informací zprávy o zemi původu, nýbrž právě azylový příběh žadatele. Ten vychází primárně z toho, co žadatel správnímu orgánu v průběhu řízení sdělí, neboť s ohledem na to, že žadatelé nezřídka přecházejí v obavách o svůj život a není v jejich silách sebou vzít důkazy o svém pronásledování, resp. o situaci v zemi (nebo o ně po cestě přijdou). Rozhodnutí je tak z velké

části založeno na tom, co žadatel tvrdí, a je tak v jeho vlastním zájmu (a také jeho povinnosti), sdělit správnímu orgánu úplně a pravdivě všechny relevantní informace. Správní orgán pak pomocí informací o zemi původu, které si obstará, hodnotí azylový příběh žadatele tak, jak jej vypověděl, a hodnotí jeho přesvědčivost a důvěryhodnost. Správní orgán není povinen a dokonce ani nesmí za žadatele jeho azylové důvody či jiná tvrzení domýšlet. Pokud tedy žalobce nepopsal žádné konkrétní bezprostřední ohrožení ozbrojeným konfliktem ve městě X ve správním řízení, není existence zpráv o tom, že v Poltavské oblasti někdy v minulosti dopadly střely nebo tam došlo k zadržení civilistů určující pro výsledek řízení o mezinárodní ochraně. Totéž lze říci o tom, že žalobce popsal pouze jednu negativní zkušenost s konkrétním policistou. Žádné další negativní projevy špatného fungování státních orgánů či soudů neprožil, neboť se – na základě své abstraktní nedůvěry k nim – na ně vůbec neobrátil. Není proto v dané věci rozhodné, že existují zprávy o případech protiprávního či korupčního jednání jednotlivých pracovníků státních orgánů (ačkoli mohou představovat strukturální problém), pokud žalobce v řízení netvrdil, že se nemohl dovolat svého práva v důsledku konkrétních projevů tohoto problému. Opačný výklad by totiž vedl k tomu, že na základě zpráv popisujících možné ohrožení obyvatel nebo špatné fungování státních institucí by měli na udělení mezinárodní ochrany právo všichni obyvatelé dotyčného státu. To by však bylo zcela v rozporu s institutem mezinárodní ochrany, který je ze své povahy výjimečný a individuální.

Další žalobní námitkou je to, že žalovaný neodůvodnil, proč žalobci neudělil doplňkovou ochranu podle § 14 odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Tato námitka není důvodná, neboť žalovaný se otázkou, zda žalobci nehrozí vážná újma ve formě vážného ohrožení života či zdraví v situaci vnitřního či vnějšího konfliktu, zabýval na straně 14 napadeného rozhodnutí. Tam uvedl, že žalobce pochází z Poltavské oblasti, avšak k ozbrojeným střetům mezi ukrajinskou armádou a proruskými separatisty dochází pouze v Doněcké a Luhanské oblasti. Z podkladů založených ve správním spise ani z žalobcových tvrzení nevyplynulo nic, co by nasvědčovalo, že je žalobce ohrožen v důsledku ozbrojeného konfliktu. Soud proto odkazuje na to, co uvedl k předcházející žalobní námitce, a uzavírá, že ani tato žalobní námitka není důvodná.

Jde-li o námitku, že se žalovaný dostatečně nevypořádal s otázkou, zda v žalobcově případě připadá v úvahu možnost vnitřního přesídlení, konstatuje soud, že se tím žalobce zabýval na straně 7 a 8 napadeného rozhodnutí. Tam uvedl, že z informací o ukrajinské právní úpravě ve vztahu k vnitřnímu přesídlení je mu známo, že možné je, aniž by bylo třeba se v novém bydlišti registrovat (v rozporu s tím, co tvrdí žalobce). Manželka žalobce ostatně této možnosti využila, když se přestěhovala k tchánovi a tchyni. Tam (podle žalobcových slov ze dne 24. 11. 2015) žije také v současnosti, přičemž v jejich bývalém bytě v X už nebydlí. Žalobce přitom neuvádí žádný důvod, proč by této možnosti nemohl využít i on sám. Žalobce poukazuje na zprávu informací Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 26. 10. 2015 ze září 2015 o posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3, která je součástí správního spisu a která popisuje potíže, s nimiž se vnitřně vysídlené osoby potýkají (finanční pomoc nepokryje základní životní potřeby, je poskytována po omezenou dobu a její získání je spjato s řadou administrativních překážek), s nimiž se žalovaný nevypořádal. Soud však opět podotýká, že jestliže žalobce netvrdil žádné důvody, pro něž by nemohl využít vnitřního přesídlení (naopak z jeho výpovědi vyplynulo, že on a jeho žena této možnosti již v minulosti efektivně využili), nebylo povinností správního orgánu zabývat se individuálními překážkami, které by žalobci ve vnitřním přesídlení mohly bránit.

Žalobcem uváděný rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2017, č. j. 33 Azs 3/2016 – 34, není citován přílehavě: v této věci totiž nebylo pochyb o tom, že žadatelka splňuje všechna kritéria pro udělení mezinárodní ochrany, mimo to, že má možnost vnitřního přesídlení. Ministerstvo v dané věci neodůvodnilo svůj závěr, že je vnitřní přesídlení

žadatelky možné, jinak, než právě odkazem na existenci ukrajinského zákona, který je umožňuje. Žadatelka však (na rozdíl od žalobce v nyní projednávané věci) v řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedla, proč s ohledem na individuální okolnosti svého případu možnosti vnitřního přesídlení využít nemůže, přičemž její tvrzení měla oporu v přiložených zprávách mezinárodních nevládních organizací, s čímž se ministerstvo nijak nevypořádalo. Soud uzavírá, že žalobní námitku týkající se podkladů považuje za nedůvodnou.

Na okraj soud podotýká, že vzhledem k žalobcovu azylovému příběhu, kdy neutíkal ze země spontánně a ve spěchu, nýbrž odjížděl zcela plánovaně a promyšleně (opatřil si pasy, víza, pozvání od matky, přestěhoval ženu a děti k tchánovi a tchyni), je na místě očekávat, že žalobce bude mít k dispozici alespoň nějaké dokumenty, jimiž svá tvrzení doloží. Ve vztahu k vnitrostátním možnostem ochrany si jistě žalobce např. mohl opatřit kopii oznámení, které na policii učinil. Ve vztahu ke své politické angažovanosti mohl žalobce doložit materiály, které by dokládaly jeho politickou práci nebo zamýšlenou kandidaturu. Bez jakýchkoli dokumentů tak žalobcův azylový příběh nepůsobí zcela přesvědčivým dojmem.

Žalobce se svými námitkami neuspěl. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, soud žalobu zamítl jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému pak žádné náklady řízení, jejichž náhradu by mu bylo možné přiznat, nevznikly. Ustanovené zástupkyni žalobce, Organizaci pro pomoc uprchlíkům z. s., odměna za zastupování nenáleží (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2008, č. j. 4 Azs 51/2008 – 79), protože nejde o advokáta, ani neposkytuje specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů. Nedopadá na ni proto § 35 odst. 2 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Mgr. Jitka Zavřelová, v. r.
soudkyně

Za správnost:
Božena Kouřimová